

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Навчально-науковий інститут Бізнесу та інформаційних технологій
Кафедра інформаційних технологій та прикладної математики

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Математичне програмування

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	вибіркова	
Галузь знань	07	Управління та адміністрування
Спеціальність	076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітня програма	Економіка будівельного підприємства	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	Лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	1 контрольна робота	
Форми семестрового контролю	Залік	

Викладач:

Молчанюк Ірина Володимирівна, к.ф.-м.н., доцент кафедри інформаційних технологій та прикладної математики, i-molchanyuk@ukr.net

В процесі вивчення даної дисципліни студенти **ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З БАЗОВИМИ ПОНЯТТЯМИ ПОБУДОВИ МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ, ЗДОБУВАЮТЬ НАВИЧКИ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗАДАЧ.**

Наприклад, на основі економічної задачі перевезення будують математичну модель транспортної задачі та перевіряють отриманий оптимальний план за допомогою метода потенціалів.

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: Вища математика, інформатика, теорія ймовірностей, мікроекономіка.

Метою дисципліни є формування у майбутніх спеціалістів **основних професійних компетентностей**:

- здатність моделювати економічні моделі та знаходити їх оптимальні розв'язки;
- здатність використовувати математичний апарат в економічних дослідженнях.

Програмні результати навчання:

знати:

- сутність математичного моделювання та його етапи;
- основні методи побудови лінійних моделей для економічних задач;
- основні графічні методи реалізації економіко-математичних моделей;
- основні алгоритми реалізації економіко-математичних моделей за допомогою обчислювальної техніки;

вміти:

- використовувати математичний апарат для побудови математичних моделей економічних задач;
- розв'язувати, аналізувати математичні моделі;
- робити прогноз.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
1	Предмет і зміст математичного програмування. Приклади економічних задач, що розв'язуються методами математичного програмування.	4	2		4
2	Геометричний метод розв'язування задач ЛП на площині.	4	2		6
3	Основна та двоїста задачі як пара взаємо-спряжених задач ЛП. Основні теореми двоїстості та їх економічний зміст.	4	2		6
4	Транспортна задача. Методи побудови опорного плану.	4	4		6
5	Види Транспортних задач.	2			6
6	Умова оптимальності опорного плану. Зміна опорного плану.	4	2		4
7	Транспортна задача за критерієм часу.	2			4
8	Принцип оптимальності опорного плану ТЗ.	2	2		4
9	Альтернативний оптимум в транспортних задачах	2	2		6
	Всього	28	16		46

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Математичне програмування» складає 60 балів і може бути досягнутий наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Засоби оцінювання	Кількість у семестрі		
Контрольна робота	1	30	50
Поточний контроль знань (доповіді на практичних заняттях)	3	30	50
Разом		60	100

Контрольна робота з курсу складається з індивідуальних завдань за темами «Лінійне програмування», «Транспортна задача». Відповіді на питання передбачають розкриття теоретичних аспектів економіко-математичних моделей і здійснюються на основі вивчення матеріалів підручників та наукових публікацій. При розв'язанні індивідуальних завдань обов'язковим є представлення висновків щодо результатів розрахунків.

Наприклад:

Індивідуальне завдання 1:

Розв'язати графо-аналітичним методом наступну ЗЛП:

$$-5x_1 + 3x_2 \leq 15.1$$

$$-4x_1 + 6x_2 \leq 48$$

$$24x_1 + 12x_2 \leq 284$$

$$8x_1 - 4x_2 \leq 32.1$$

$$3x_1 + 3x_2 \geq 9$$

$$x_1, x_2 \geq 0$$

$$C = -5x_1 + 2x_2 \Rightarrow \max$$

Індивідуальне завдання 2:

На будівництво чотирьох об'єктів цегла надходить із трьох заводів. Заводи мають на складах відповідно 50, 100 й 50 тисяч штук цегли. Об'єкти вимагають відповідно 50, 70, 40, 40 тисяч штук цегли. Тарифи (у грошових одиницях за тисячу штук) на перевезення цегли із заводів на об'єкти задані матрицею тарифів:

$$C = \begin{pmatrix} 2 & 6 & 2 & 3 \\ 5 & 2 & 1 & 7 \\ 4 & 5 & 7 & 8 \end{pmatrix}.$$

Потрібно скласти економіко-математичну модель даної задачі, за критерієм мінімуму сумарних транспортних витрат.

Методичні рекомендації щодо виконання розрахунково-графічної роботи представлені в методичних вказівках [3].

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Лавров Є.А., Перхун Л.П., Шендрик В.В. та ін.. Математичні методи дослідження операцій: підручник. - Суми: Сумський держ. ун-т, 2017. – 212 с.
2. Григорків В.С., Григорків М.В. Оптимізаційні методи та моделі: посібник. - Чернівці: Чернівецький нац.. ун-т, 2016. – 400 с.
3. Глушик М.М., Копич І.М., Сороковський В.М. Математичне програмування: підручник. ISBN 978-966-418-103-4 - Львів: Новий Світ, 2014. – 280 с.
4. Дьоміна В.М. Оптимізаційні методи та моделі. Лінійне програмування: конспект лекцій. - Х.: ХНАУ, 2015. – 75с.

Допоміжні джерела інформації

5. Вітлінський В.В., Терещенко Т.О., Савіна С.С. Економіко-математичні методи та моделі: оптимізація: Навчальний посібник. К: КНЕУ, 2016. – 300 с.
6. Крутій Ю.С., Молчанюк І.В. Методичні вказівки з дисципліни Математичне програмування до розрахунково-графічної роботи «Транспортна задача» для студентів економічних спеціальностей (форма навчання – денна, заочна), 2015.
7. Плотніков А.В., Скрипник Н.В., Арсирій А.В., Молчанюк І.В. Методичні вказівки з дисципліни Математичне програмування для практичних занять для студентів спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства», Одеса: ОДАБА, 2015.
8. Цегелик Г.Г. Лінійне програмування – Львів: Світ, 1995. – 216 с.
9. Міхельс В.О., Беркута А.В., Гойко А.Ф. Економіко-математичні методи та моделі у будівництві: Підручник. Київ: Міленіум, 2010. – 464 с.
10. Наконечний С.І., Савіна С.С. Математичне програмування: Навч. Посіб. – К.: КНЕУ, 2003. – 452 с.
11. Бугір М.К. Математика для економістів: Посібник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2003. – 520 с.